

Verlag Gemeentedagen 2006

Iedereen moet kans krijgen op werk

Iedereen moet een kans krijgen op werk, of dat nou reguliere arbeid is of in een beschermde omgeving. Een belangrijke rol daarbij is weggelegd voor maatwerk. Bureaucratie wordt ervaren als slecht voor de creativiteit. Dat kwam naar voren tijdens de Gemeentedagen 2006.

Applaus was er voor de deelnemer die zei dat hij de nuance miste in de discussie. Natuurlijk is er iets te zeggen voor de stelling dat iedereen aan het werk kan. Maar er zal altijd 'een select groepje' zijn dat niet kan meekomen. De belangrijkste conclusie van het debat leek dan ook dat iedereen in ieder geval de kans moet krijgen om aan de slag te gaan.

Staatssecretaris Van Hoof vond dat er aan veel bezwaren iets te doen is. Hij vertelde hoe de sociale diensten het aantal onbemiddelbaren in hun bestand nog niet zo lang geleden op tachtig procent schatten. 'Inmiddels houden ze het op minder dan vijftig procent en ik denk dat het nog minder is.'

Een andere stelling die tot veel reacties leidde, was: 'Bureaucratie staat hulp bij armoede in de weg.' Met de huidige regelgeving, vond iemand, 'moeten we ons voortdurend afvragen of iets wel mag'. Verscheidene deelnemers merkten op dat het afschaffen van categoriale bijstand tot extra bureaucratie had geleid.

Volgens de staatssecretaris is er meer mogelijk dan gemeenten denken. Als voorbeeld noemde hij de groep alleenstaanden met kinderen. 'Ook na het afschaffen van de categoriale bijstand is het goed mogelijk iets voor zo'n groep te doen.'

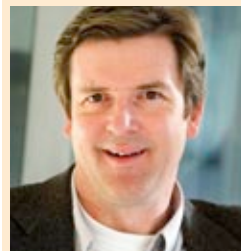
Staatssecretaris
Henk van Hoof tijdens
het plenaire debat in
Rotterdam.
Rechts dagvoorzitter
Natascha Kuit.

28 september 2006, Zwolle
Regardz Nieuwe Buitensociëteit

11 oktober 2006, Eindhoven
Dorint Sofitel Cocagne

18 oktober 2006, Rotterdam
Congresgebouw De Doelen

Gemiddeld waren er per Gemeentedag zo'n vierhonderd gemeenteambtenaren en vertegenwoordigers van VNG, Divosa, CWI en UWV aanwezig, die van gedachten wisselden met elkaar en met deskundigen van het ministerie. In dit verslag vindt u een korte impressie van deze ontmoetingen in Zwolle, Eindhoven en Rotterdam. Voor informatie over SZW-beleid kunt u terecht bij het Gemeenteloket: www.gemeenteloket.szw.nl, gemeenteloket@minszw.nl of 070 333 4130 (9.00-12.30 uur).

Ivo Dohmen,
Beleids-
medewerker
gemeente
Helden:

Trots op hun werk

'Goed dat de staatssecretaris even stilstond bij de steekpartij in Zeist. Dat onze collega's daar het slachtoffer van zijn geworden, dat raakt iedereen. Verder vond ik het ochtenddeel best wel goed. In de discussie werd je gedwongen het eens van een andere kant te bekijken. Iedereen kijkt altijd maar door zijn eigen bril – terwijl we hetzelfde doel hebben. In de workshop over re-integratie van de onderkant van het bestand moest je iets vergelijkbaars doen: je afvragen wat je zou doen als je wethouder was. Verder vind ik het bijzondere van de Gemeentedagen – ik ben er voor de vierde keer – dat iedereen zo betrokken is. Het straalt er vanaf dat de mensen trots zijn op hun werk.'

Doelgroepen vragen om maatwerk

‘Dé oplossing heb ik niet gehoord’, zei iemand na afloop van workshop 4, over de onderkant van het bestand. ‘Waar-schijnlijk bestaat die niet.’ Door het succes van de WWB zijn de wat lastiger doelgroepen snel in beeld gekomen. En die vragen om maatwerk.

De uitstroom bij vijftigplussers is buitengewoon laag, vertelde Josje Lesterhuis van het ministerie. Volgens haar collega Roy Hillers is er op dit punt een cultuuromslag nodig. Ouderen hebben last van vooroordelen. ‘Ze hebben meestal veel competenties, maar toch vallen ze buiten de boot’, zei iemand tijdens deze workshop. Een vooroordeel is bijvoorbeeld dat ouderen vaker ziek zouden zijn. ‘Wij gaan met bedrijven in gesprek’, vertelde een gemeente, ‘en we stellen voor dat de werknemer nog een aantal maanden een uitkering krijgt.’ Zo loopt een bedrijf minder risico. ‘Het is belangrijk dat we mensen blijven volgen’, zei een vertegen-

Michelle Jongbloet,
manager IMK
Intermediair:

Sleutelfiguur

‘Bij de workshop over sociaal ondernemerschap heb ik geleerd wat het belang is van een sleutelfiguur binnen de gemeente, iemand die als breekijzer fungeert. Er was een man uit Dordrecht die binnen de gemeente het sociaal ondernemerschap op de agenda heeft gezet. Iedereen haatte hem in het begin, vertelde hij, gewoon omdat hij de boel wakker schudde. Er was ook een sociaal ondernemster, met twee goedlopende vestigingen, terwijl ze voor een rendabel bedrijf vijf vestigingen nodig heeft. Het lukt haar niet om bij andere gemeenten binnen te komen. Zij zou dus baat hebben bij zo’n sleutelfiguur. Nu ga ik haar helpen, hebben we afgesproken. Ik stel mijn netwerk beschikbaar om haar bij de gemeente Utrecht binnen te loodsen.’

Overleg tijdens workshop 8.

woordiger van de Landelijke Cliëntenraad. ‘Vrouwen die klaar zijn met het zorgen voor de kleinkinderen bijvoorbeeld, kunnen misschien actief worden in de kinderopvang.’ Vrijwilligheid was daarbij overigens wel een voorwaarde, vonden de meesten. ‘Er zijn mensen die nu op de kinderen van hun burens passen. Het zou onzinnig zijn ze via een regeling te dwingen kinderen op te vangen die een stuk verderop wonen.’ Een deelnemer vroeg aandacht voor

gemeenten moeten jongeren tot 25 jaar geen bijstandsuitkering meer verstrekken, maar werk of scholing aanbieden. Mart Toet, directeur van de sociale dienst in Rotterdam, vertelde dat hij hier al mee bezig is, ook al hebben de jongeren formeel recht op bijstand.

Tijdens workshop 8, over samenwerking tussen gemeenten en ROC’s, bleek dat voortijdig schoolverlaters nogal eens uit het zicht verdwijnen. ‘Wij zijn ze soms wel een jaar kwijt’,

‘Het uitzendbureau biedt een snellere manier om je beltegoed op te waarderen’

de groep die net te goed is voor de WSW. ‘Ze hebben eenvoudige lichamelijke of psychische klachten, waardoor ze te slecht zijn voor reguliere arbeid. Hoe moet je daar als gemeente mee omgaan?’ Er kwamen verscheidene suggesties: laat mensen vrijwilligerswerk doen, zodat ze ervaring krijgen, en zorg voor kleinschalige projecten, zodat je ze goed kunt begeleiden. Iemand vertelde over een project waarbij cliënten elkaar fotografeerden. Dat bleek een goede manier om ze te motiveren in beweging te komen.

Sluitende aanpak voor jongeren

Een andere doelgroep die aandacht vraagt zijn jongeren. Tijdens het plenaire debat in Rotterdam luidde een van de stellingen: ‘Schaf de bijstand tot 25 jaar af, want dat werkt’. Twee weken daarvoor had de WRR een advies uitgebracht met die strekking:

zei iemand. Het probleem is dat ze vaak niet bij het CWI terecht komen. ‘Het uitzendbureau biedt een snellere manier om je beltegoed op te waarderen of een scooter te kopen. En dan gaan ze appels plukken.’ Han Viguurs benadrukte het belang van een sluitende aanpak. Zij is verbonden aan ROC de Leijgraaf in Oss; daarnaast werkt ze voor het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt – een handige dubbelfunctie: ‘Binnen de Leijgraaf help ik uitval te voorkomen, bij het RMC ben ik curatief bezig.’ Bij de Rotterdamse Milieudienst, vertelde Pieterke Donkerbroek van het Noorderpoortcollege in Groningen, hebben ze een systeem bedacht waarbij werkgevers en onderwijs geen nee tegen elkaar mogen zeggen. ‘Ze moeten dus altijd het probleem van de ander oppakken. Dat gaan wij in Groningen ook doen.’

Midden in de maatschappij

De WSW wordt eenvoudiger en de verantwoordelijkheid komt uitdrukkelijk bij individuele gemeenten te liggen. Het streven daarbij is WSW'ers zoveel mogelijk bij reguliere werkgevers onder te brengen. Maar hoe benader je die? 'Vaak vinden ze het prettig hun maatschappelijke betrokkenheid te tonen.'

De nieuwe Wet sociale werkvoorziening (WSW) heeft in elke coalitie goede kans van slagen, schatte Pascal Budding van SZW in. 'Wij hebben de indruk dat de hoofdlijnen van het wetsvoorstel overal worden onderschreven.' De Kamerbehandeling is naar verwachting in februari 2007, waarna de wet op 1 januari 2008 kan ingaan.

Een modernisering van de wet is hard nodig, vertelde Budding tijdens workshop 2. 'We moeten terug naar de basis. Het is een specifieke voorziening, waarvoor 2,2 miljard euro beschikbaar is. Hoe zet je dat geld zo handig mogelijk in? Hoe creëer je

een WSW-arbeidsplaats die het beste past bij de persoon zelf? Dat is waar het om gaat. Nu is de wet te ingewikkeld geworden. Te vaak staat de vacature in het sw-bedrijf centraal en niet de WSW-geïndiceerde.'

Net als bij de WWB komt de verantwoordelijkheid bij gemeenten te

'Als je WSW'ers allemaal bij elkaar zet, leidt dat tot een stigma'

liggen, die voor iedere geïndiceerde tussen de 24.500 en dertigduizend euro krijgen. Volgens enkele deelnemers bracht dat complicaties met

Johan Siep (links) wordt geïnterviewd over hoe het hem vergaat bij Ubbink, een bedrijf dat onder meer dakkapellen maakt. Hij kwam er terecht als WSW'er en heeft inmiddels een contract voor onbepaalde tijd. 'Betalen ze goed vakantiegeld, Johan?' 'Ik krijg zelfs een winstuitkering.'

zich mee. Geïndiceerden werken soms in een andere plaats dan waar ze wonen. 'Dat leidt tot geldstromen tussen gemeenten', zei iemand. 'Dan moet ik achter mijn centen aan.' Budding: 'Wij willen gemeenten afzonderlijk kunnen aanspreken op de resultaten voor hun WSW-geïndiceerden.'

Maatschappelijke betrokkenheid

Een belangrijk element van de nieuwe wet is dat WSW'ers zo veel mogelijk bij reguliere werkgevers aan de slag gaan. Sjeff Stokmans, hoofd detacheren en begeleid werken bij de gemeente Rotterdam, was er enthousiast over. 'Als je WSW'ers allemaal bij elkaar zet, leidt dat tot een stigma', vertelde hij tijdens workshop 3. 'Onze ervaring is dat ze het best tot hun recht komen in de reguliere maatschappij.'

Hoe krijg je bedrijven zo ver dat ze hieraan meewerken? Wat niet helpt, zijn grote reclamecampagnes, zei Stokmans. 'Het gaat om warme contacten en nauwkeurig netwerken.' Bedrijven willen graag winst maken, erkende hij. 'Maar als ze een half miljoen winst maken of meer, kun je ze best aanspreken op hun verantwoordelijkheid. Vaak vinden ze het prettig hun maatschappelijke betrokkenheid te tonen.'

Belangrijk in de relatie met werkgevers, vond Stokmans, is dat je open bent, ook over risico's – 'dan kun je later nog eens terugkomen' – en dat je soms streng bent. 'Wil een werkgever een detachering na verloop van tijd niet omzetten in een plaats voor begeleid werken, dan zetten wij de samenwerking stop.'

Discussie tijdens workshop 2.

Wachlijsten doorn in het oog

Doorn in het oog van veel mensen zijn de wachlijsten voor WSW-geïndiceerden. 'Wij hebben er achthonderd op de lijst', zei iemand tijdens het plenaire debat in Eindhoven, 'en voor je het weet zitten ze een paar jaar thuis. Ondertussen loopt de kans terug dat ze nog aan de slag komen.' Ook tijdens de workshops waren dergelijke geluiden te horen. 'Er is te weinig geld voor de sociale werkvoorziening, terwijl er wel geld is voor Work First', merkte iemand op tijdens workshop 4. Veel gemeenten zouden het WWB-

werkdeel, dat bedoeld is voor re-integratie, willen gebruiken voor WSW-geïndiceerden. Wethouder Gon Mevis bekende dat Tilburg dat al doet. Annette Dümig van het UWV en Hanneke Berben van het CWI vonden het een goed idee. Pascal Budding van SZW erkende dat de nieuwe WSW dit probleem niet oplost. Hij sloot niet uit dat het politiek nog een punt van discussie kon worden. 'Er zijn lobby's om het WWB-werkdeel in te mogen zetten voor mensen op de wachtlijst.'

Uitkeringen toegankelijker maken

Mede dankzij de publiciteit rond voedselbanken ligt er nu een actieplan voor de bestrijding van armoede. Belangrijke constatering is dat de uitkeringen onvoldoende worden gebruikt.

Coby Kroon tijdens de workshop over armoedeaanpak.

Tijdens de workshop over armoedeaanpak presenteerde Coby Kroon van het minister van SZW de hoofdpunten van het Nationaal Actieplan ter bestrijding van armoede en bevordering van participatie 2006. Dat is niet alleen het resultaat van de publiciteit rond de voedselbanken, het is ook geschreven in het kader van Europese afspraken. Het eerste punt, vertelde ze, is streven naar zo groot mogelijke participatie in de maatschappij, ofwel re-integratie. Tweede punt is het voorkomen van overerving van armoede. Volgens Kroon is het belangrijk dat kinderen van arme ouders kunnen meedoen met culturele en sportevenementen en geen onderwijsachterstand oplopen. Als derde punt noemde ze het tegengaan van niet-gebruik. Zoals staatssecretaris Van Hoof tijdens een van de plenaire debatten ook zei: 'Tachtig procent van de mensen die bij een voedselbank komen, maakt geen gebruik van uitkeringen of voorzieningen.' Op dit punt is er een wereld te winnen, vond Kroon. Het laatste punt uit het Actieplan is de aanpak van schulden.

Formulierenbrigade

De gemeente Amsterdam heeft veel ervaring met 'een proactieve aanpak', vertelde beleidsadviseur Line Wiener,

om 'niet-gebruik' tegen te gaan. 'Wij noemen dat bevorderen van het bereik. Dat is positief geformuleerd.' Een belangrijke rol is weggelegd voor bestandskoppeling. 'We kunnen bijvoorbeeld zien dat mensen die in aanmerking komen voor een stadspas, ook recht hebben op een andere voorziening. We kunnen ze dan gericht aanschrijven. Het enige wat ze vervolgens hoeven te doen is het formulier ondertekend terugsturen.' Daarnaast vertelde ze hoe Amsterdam al zes jaar een formulierenbrigade heeft. In 2005 hebben deze mensen geholpen met het invullen van 27 duizend formulieren. Bovendien zijn 27 mensen van de formulierenbrigade, dat tevens een

'Ze hoeven alleen nog een bonnetje in te leveren en dan kunnen wij binnen 48 uur uitbetalen'

re-integratieproject is, doorgestroomd naar regulier werk. Als derde punt vertelde Wiener hoe de gemeente voedselbanken bezoekt, iets wat ook in andere gemeenten gebeurt. 'De voedselbank heeft veel

vertrouwen bij cliënten. Wij proberen langs deze weg het vertrouwen in de officiële instanties te herstellen.'

Knipkaart voor een nieuwe koelkast

Tijdens de discussie ging het onder andere over de rol van de Belastingdienst bij het koppelen van bestanden. De Belastingdienst heeft toch zicht op ieders inkomen? Volgens Kroon komt er binnenkort een werkgroep bijeen om het niet-gebruik te bespreken, en daarin heeft ook de Belastingdienst zitting. Een collega van Wiener, Coen van de Louw, noemde nog een andere truc die de gemeente Amsterdam inzet: een knipkaart. Daarmee hebben mensen recht op bijvoorbeeld een koelkast, zodra de oude stuk-

gaat. 'Ze hoeven dan alleen nog een bonnetje in te leveren', vertelde Van de Louw, 'en dan kunnen wij binnen 48 uur uitbetalen. De beslissing dat ze er recht op hebben is immers al genomen.'

Demonstratie van een blikopener (voor een open blik) en een microvezeldoekje (voor het oppoetsen van uw bestand). Elders werd een snoeischaar gedemonstreerd (voor al uw ontschottingswerk) en bij binnenkomst werden bezoekers onderzocht met een metaaldetector (ga op zoek naar iets wat je nog niet eerder in iemand hebt kunnen vinden).

Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

Postbus 90801
2509 LV Den Haag

November 2006
Gratis uitgave

Aan dit informatiebulletin kunnen
geen rechten worden ontleend.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

